Zbiór Orzeczeń

OPINIA RZECZNIKA GENERALNEGO
MELCHIORA WATHELETA
przedstawiona w dniu 19 listopada 2015 r.[1]

Sprawa C-99/15

Christian Liffers
przeciwko
Producciones Mandarina SL,
Mediaset España Comunicación SA, dawniej Gestevisión Telecinco SA

[wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Tribunal Supremo (sąd najwyższy, Hiszpania)]

Odesłanie prejudycjalne — Własność intelektualna — Utwór audiowizualny — Dyrektywa 2004/48/WE — Artykuł 13 — Odszkodowanie — Kwota — Krzywda — Metoda ustalania

I – **Wprowadzenie**

1. Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 13 ust. 1 dyrektywy 2004/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej[2].

2. Poprzez swoje pytanie prejudycjalne Tribunal Supremo (sąd najwyższy, Hiszpania) zwraca się do Trybunału o rozstrzygniecie kwestii dotyczącej zakresu naprawienia szkody, którego może domagać się strona poszkodowana w wyniku naruszenia praw własności intelektualnej, oraz ewentualnego wyłączenia krzywdy z tego świadczenia kompensacyjnego.

II – **Ramy prawne**

A – *Prawo Unii*

3. Zgodnie z motywem 10 dyrektywy 2004/48 celem dyrektywy „jest zbliżenie systemów prawnych [państw członkowskich] w celu zapewnienia wysokiego, równoważnego i jednakowego poziomu bezpieczeństwa na rynku wewnętrznym”.

4. Motyw 26 tej dyrektywy stanowi, że „[w] celu naprawy szkody, jaką właściciel prawa poniósł w wyniku naruszenia, którego dopuścił się naruszający, wiedząc, że wchodząc w [podejmując] tę [daną] działalność dopuszcza się naruszenia, lub istnieją rozsądne podstawy domniemania, że wiedział [mając rozsądne postawy, by wiedzieć] o możliwości powstania takiego naruszenia, suma odszkodowań przyznanych właścicielowi praw powinna uwzględniać wszystkie właściwe aspekty, takie jak utrata przez właściciela dochodów lub nieuczciwy zysk uzyskany przez naruszającego oraz, gdzie właściwe,

1 — Język oryginału: francuski.

2 — Dz.U. L 157, s. 45 (wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 17, t. 2, s. 32).

wszelki uszczerbek moralny, który posiadacz praw poniósł. Jako alternatywa, tam na przykład gdzie ustalenie sumy poniesionego uszczerbku byłoby trudne, sumę odszkodowań można oprzeć na elementach takich jak opłaty licencyjne, honoraria autorskie lub opłaty, jakie byłyby należne, gdyby naruszający poprosił o zgodę na wykorzystanie wchodzących w grę praw własności intelektualnej. Nie jest celem wprowadzenie obowiązku zastosowania odszkodowań o charakterze kary, ale dopuszczenie rekompensaty opartej na obiektywnym kryterium, przy uwzględnieniu wydatków poniesionych przez właściciela praw, takich jak koszty identyfikacji i badań".

5. Artykuł 3 ust. 2 dyrektywy 2004/48 przewiduje, że „[p]owyższe środki, procedury i środki naprawcze są [będą] również skuteczne, proporcjonalne i odstraszające i stosowane w taki sposób, aby zapobiec tworzeniu ograniczeń handlu prowadzonego zgodnie z prawem i zapewnić zabezpieczenia przed ich nadużywaniem".

6. Artykuł 13 tej dyrektywy, zatytułowany „Odszkodowania", stanowi:

„1. Państwa członkowskie zapewniają, że [by] na wniosek poszkodowanej strony właściwe organy sądowe nakazują [nakazały] naruszającemu, który świadomie lub mając rozsądne podstawy do posiadania takiej wiedzy zaangażował się w naruszającą [stanowiącą naruszenie] działalność, wypłacenie podmiotowi uprawnionemu odszkodowań odpowiednich do rzeczywistego uszczerbku, jaki [rzeczywistej szkody, jaką] ten poniósł w wyniku naruszenia.Ustanawiając wysokość odszkodowań, organy sądowe:

a) biorą pod uwagę wszystkie właściwe aspekty, także poniesione przez poszkodowaną stronę negatywne skutki gospodarcze, z utraconymi zyskami włącznie, wszelkie nieuczciwe zyski uzyskane przez naruszającego oraz, we właściwych przypadkach, elementy inne niż czynniki ekonomiczne, w rodzaju np. uszczerbku moralnego, jaki [krzywdy, jaką] naruszenie spowodowało dla właściciela praw;

lub

b) jako alternatywę dla lit. a) mogą one, we właściwych przypadkach, ustanowić odszkodowania ryczałtowe na podstawie elementów takich jak przynajmniej suma opłat licencyjnych, honorariów autorskich lub opłat należnych w razie poproszenia przez naruszającego o zgodę na wykorzystywanie praw własności intelektualnej, o którą chodzi.

2. Jeśli [w sytuacji gdy] naruszający zaangażował się w działanie naruszające bez swojej wiedzy lub nie mając rozsądnych podstaw do posiadania takiej wiedzy, państwa członkowskie mogą stanowić, że organy sądowe mogą zarządzić albo zwrot zysków, albo wypłacenie odszkodowań, zależnie od ustalenia".

B – *Prawo hiszpańskie*

7. Artykuł 140 Texto Refundido de la Ley de Propiedad Intelectual (tekstu jednolitego ustawy o własności intelektualnej), zmienionego ley 19/2006 por la que se amplían los medios de tutela de los derechos de propiedad intelectual e industrial y se establecen normas procesales para facilitar la aplicación de diversos reglamentos comunitarios (ustawą 19/2006 z dnia 5 czerwca 2006 r. rozszerzającą środki ochrony praw własności intelektualnej i przemysłowej oraz ustanawiającą przepisy proceduralne w celu ułatwienia stosowania szeregu rozporządzeń wspólnotowych) (BOE nr 134 z dnia 6 czerwca 2006 r., s. 21230) (zwanej dalej „TRLPI") stanowi:

„1. Wysokość odszkodowania należnego właścicielowi naruszonego prawa obejmuje nie tylko wartość straty, jaką poniósł, lecz również utracone korzyści z tytułu naruszenia jego prawa. Wysokość odszkodowania może uwzględniać w razie konieczności wydatki poniesione w celu uzyskania należytych dowodów popełnienia naruszenia będącego przedmiotem postępowania sądowego.

2. Wysokość odszkodowania zostanie ustalona wedle wyboru poszkodowanego według jednego z dwóch następujących kryteriów:

a) negatywnych skutków gospodarczych, z utraconymi zyskami włącznie, które poniosła strona poszkodowana oraz korzyści, jakie naruszający uzyskał z tytułu bezprawnego korzystania. W przypadku krzywdy będzie miało miejsce jej naprawienie, nawet jeżeli nie zostanie wykazana szkoda gospodarcza. W celu jej określenia uwzględnia się okoliczności naruszenia, jego wagę oraz zakres bezprawnego upublicznienia utworu;

b) kwoty, jaką otrzymałby poszkodowany tytułem należnego wynagrodzenia w razie poproszenia przez naruszającego o zgodę na wykorzystanie danych praw własności intelektualnej".

III – **Okoliczności faktyczne postępowania głównego**

8. Christian Liffers jest reżyserem, scenarzystą i producentem utworu audiowizualnego „Dos patrias, Cuba y la noche" (dwie ojczyzny: Kuba i noc). Utwór ten, który otrzymał liczne nagrody na różnych festiwalach filmowych, opowiada sześć osobistych i intymnych historii różnych mieszkańców Hawany (Kuba).

9. Spółka Producciones Mandarina SL (zwana dalej „spółką Mandarina") zrealizowała film dokumentalny poświęcony prostytucji dziecięcej na Kubie, ukazujący działalność przestępczą zarejestrowaną za pomocą ukrytej kamery. W tym filmie dokumentalnym zamieszczono niektóre fragmenty utworu „Dos patrias, Cuba y la noche" bez zapytania o zgodę Ch. Liffersa. Ów film dokumentalny został wyemitowany przez hiszpański kanał telewizyjny, należący do spółki Mediaset España Comunicación SA (zwanej dalej „spółką Mediaset"), i uzyskał udział w oglądalności na poziomie 13,4%.

10. Christian Liffers wniósł do Juzgado de lo Mercantil de Madrid (sądu gospodarczego w Madrycie) powództwo przeciwko spółkom Mandarina i Mediaset, w drodze którego zażądał od tego sądu, w szczególności, nakazania tym spółkom zaniechania wszelkich naruszeń jego praw własności intelektualnej i zapłatę przez nie na jego rzecz kwoty 6 740 EUR z tytułu naruszenia jego praw do korzystania, a także dodatkowej kwoty 10 000 EUR z tytułu zadośćuczynienia za wyrządzoną mu krzywdę.

11. W celu wyliczenia wysokości odszkodowania z tytułu naruszenia prawa do korzystania ze swego utworu Ch. Liffers wybrał kryterium „hipotetycznej opłaty licencyjnej" lub „hipotetycznej należności", tj. sumy opłat licencyjnych, honorariów autorskich lub opłat, które byłyby mu należne, gdyby spółki Mandarina i Mediaset zwróciły się do niego o wyrażenie zgody na wykorzystanie odnośnych praw własności intelektualnej. W tym zakresie zastosował on stawki określone przez Entidad de Gestión de Derechos de los Productores Audiovisuales (organizację zarządzania prawami producentów audiowizualnych). Zadośćuczynienie z tytułu krzywdy zostało wyliczone ryczałtowo.

12. Juzgado de lo Mercantil de Madrid częściowo uwzględnił żądanie Ch. Liffersa i nakazał spółkom Mandarina oraz Mediaset między innymi zapłatę na rzecz Ch. Liffersa kwoty 3 370 EUR z tytułu szkody spowodowanej tym naruszeniem, a także kwoty 10 000 EUR z tytułu wyrządzonej krzywdy.

13. Audiencia provincial de Madrid (sąd okręgowy w Madrycie), która rozpatrywała apelację od orzeczenia wydanego w pierwszej instancji, obniżyła do kwoty 962,33 EUR odszkodowanie z tytułu hipotetycznej opłaty licencyjnej i uchyliła wyrok pierwszej instancji w części zasądzającej od spółek Mandarina i Mediaset zadośćuczynienie za krzywdę doznaną przez Ch. Liffersa. Żądał on bowiem odszkodowania wyliczonego z zastosowaniem kryterium hipotetycznej opłaty licencyjnej przewidzianego w art. 140 ust. 2 lit. b) TRLPI, a tymczasem zdaniem Audiencia Provincial de Madrid to kryterium odszkodowawcze stanowi alternatywę dla kryterium przewidzianego w art. 140 ust. 2 lit. a) tej ustawy, przy czym jedynie ten przepis pozwala na dochodzenie zadośćuczynienia za krzywdę. Połączenie tych dwu kryteriów jest niedopuszczalne.

14. W skardze kasacyjnej wniesionej przeciwko wyrokowi Audiencia Provincial de Madrid Ch. Liffers zaskarżył uchylenie wyroku pierwszej instancji w części dotyczącej zadośćuczynienia za krzywdę i podniósł, że zadośćuczynienie to jest niezależne od tego, które z ustanowionych w art. 140 ust. 2 lit. a) i b) TRLPI kryteriów odszkodowawczych zostanie wybrane.

15. Rozpatrujący tę skargę Tribunal Supremo (sąd najwyższy) powziął wątpliwości co do prawidłowej wykładni art. 140 ust. 2 lit. b) TRLPI, który to przepis ma na celu transponowanie art. 13 ust. 1 akapit drugi lit. b) dyrektywy 2004/48 do prawa hiszpańskiego.

IV – **Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym i postępowanie przed Trybunałem**

16. Postanowieniem z dnia 12 stycznia 2015 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 27 lutego 2015 r., Tribunal Supremo zdecydował zatem zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy art. 13 ust. 1 dyrektywy 2004/48/WE należy interpretować w ten sposób, że osoba poszkodowana w wyniku naruszenia praw własności intelektualnej, która dochodzi odszkodowania z tytułu szkody majątkowej ustalonego na podstawie sumy opłat licencyjnych, honorariów autorskich lub opłat, które byłyby jej należne w razie poproszenia przez naruszającego o zgodę na wykorzystanie danych praw własności intelektualnej, nie może dodatkowo żądać zadośćuczynienia za wyrządzoną jej krzywdę?".

17. Uwagi na piśmie zostały przedłożone przez Ch. Liffersa, spółkę Mandarina, spółkę Mediaset, rządy hiszpański, niemiecki, francuski i polski, a także przez Komisję Europejską. Po zakończeniu tego pisemnego etapu postępowania Trybunał uznał sprawę za wyjaśnioną w stopniu wystarczającym do wydania orzeczenia z pominięciem rozprawy zgodnie z art. 76 § 2 regulaminu postępowania przed Trybunałem.

V – **Analiza**

18. Poprzez swoje pytanie prejudycjalne Tribunal Supremo dąży w istocie do ustalenia, czy art. 13 ust. 1 dyrektywy 2004/48 należy interpretować w ten sposób, że strona poszkodowana w wyniku naruszenia praw własności intelektualnej, która dochodzi odszkodowania z tytułu szkody majątkowej ustalonego na podstawie sumy opłat licencyjnych, honorariów autorskich lub opłat, które byłyby jej należne w razie poproszenia przez naruszającego o zgodę na wykorzystanie danych praw własności intelektualnej, może dodatkowo dochodzić zadośćuczynienia za wyrządzoną jej krzywdę.

19. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału przy dokonywaniu wykładni przepisu prawa Unii należy brać pod uwagę nie tylko jego brzmienie, lecz także kontekst, w jakim został umieszczony, oraz cele regulacji, której stanowi on część [3].

20. Otóż w niniejszym przypadku zarówno brzmienie art. 13 ust. 1 dyrektywy 2004/48, jak i jego konstrukcja oraz wykładnia celowościowa skłaniają mnie do stwierdzenia, że przepis ten należy interpretować w ten sposób, że każda osoba poszkodowana w wyniku naruszenia praw własności intelektualnej może dochodzić zadośćuczynienia za daną krzywdę bez względu na metodę wybraną do ustalenia odszkodowania za szkodę majątkową.

A – *Brzmienie art. 13 ust. 1 akapit drugi dyrektywy 2004/48*

21. Alternatywna metoda przewidziana w art. 13 ust. 1 akapit drugi lit. b) dyrektywy 2004/48 proponuje, aby „ustanowić odszkodowania ryczałtowe na podstawie elementów takich, jak *przynajmniej* suma opłat licencyjnych, honorariów autorskich lub opłat należnych w razie poproszenia przez naruszającego o zgodę na wykorzystywanie praw własności intelektualnej, o którą chodzi” [4].

22. Nie wyciągając ostatecznych wniosków w kwestii możliwości domagania się zadośćuczynienia za ewentualną krzywdę w ramach art. 13 ust. 1 akapit drugi lit. b) dyrektywy 2004/48, należy stwierdzić, że brzmienie tego przepisu wyraźnie upoważnia do uwzględnienia czynników innych niż same „opłaty licencyjne, honoraria autorskie lub opłaty” zwykle należne. Użyte w wersji francuskiej wyrażenie „au moins” („przynajmniej”) wyraźnie wskazuje, że wspomniany czynnik stanowi minimum. To samo wynika również z innych wersji językowych tego tekstu [5].

23. Wyrażenie „jako alternatywa” użyte w celu wprowadzenia lit. b) w art. 13 ust. 1 akapit drugi dyrektywy 2004/48 nie wpływa na to rozumienie.

24. Analiza systematyczna art. 13 ust. 1 dyrektywy 2004/48 potwierdza bowiem, że skoro lit. a) i lit. b) drugiego akapitu tego przepisu są sformułowane jako alternatywy, należy je rozumieć jako dwa sposoby osiągnięcia tego samego wyniku.

3 — Zobacz w szczególności wyroki: Yaesu Europe (C-433/08, EU:C:2009:750, pkt 24); Brain Products (C-219/11, EU:C:2012:742, pkt 13); Koushkaki (C-84/12, EU:C:2013:862, pkt 34); a także Lanigan (C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, pkt 35).

4 — Podkreślenie moje.

5 — Zobacz w szczególności wyrażenia, odpowiednio, w wersjach językowych: hiszpańskiej, czeskiej, niemieckiej, greckiej, angielskiej, włoskiej, niderlandzkiej, portugalskiej i słowackiej – „cuando menos”, „alespoň”, „mindestens”, „τουλάχιστον”, „at least”, „per lo meno”, „als ten minste”, „no mínimo” i „prinajmenšom”.

B – *Wykładnia systemowa art. 13 ust. 1 dyrektywy 2004/48*

25. Systemowe podejście wymaga uznania, że akapity, które składają się na dany artykuł, a tym bardziej na ustęp takiego artykułu, tworzą całość, której postanowienia nie mogą być rozpatrywane oddzielnie [6]. O ile art. 13 ust. 1 akapit drugi dyrektywy 2004/48 informuje organy sądowe państw członkowskich o sposobie, w jaki mogą one ustalić odszkodowanie należne w wypadku naruszenia praw własności intelektualnej, o tyle art. 13 ust. 1 akapit pierwszy – w większości wersji językowych – wskazuje wyraźnie, że te organy sądowe mogą nakazać „naruszającemu, który świadomie lub mając rozsądne podstawy do posiadania takiej wiedzy zaangażował się w naruszającą [stanowiącą naruszenie] działalność, wypłacenie podmiotowi uprawnionemu odszkodowań *odpowiednich do rzeczywistego uszczerbku*, jaki [*rzeczywistej szkody*, jaką] ten poniósł w wyniku naruszenia” [7].

26. Analiza systemowa art. 13 ust. 1 dyrektywy 2004/48 pokazuje zatem, że akapit drugi określa metodologię, którą należy zastosować w celu osiągnięcia *rezultatu* określonego w pierwszym akapicie. Rezultatem tym jest oczywiście naprawienie „rzeczywistego uszczerbku, jaki [rzeczywistej szkody, jaką] ten poniósł w wyniku naruszenia” [8].

27. W konsekwencji wykładnia kontekstowa art. 13 ust. 1 dyrektywy 2004/48 wskazuje również, że ewentualna krzywda może zostać uwzględniona w naprawieniu szkody poniesionej w następstwie naruszenia praw własności intelektualnej. W pewnych okolicznościach bowiem „suma opłat licencyjnych, honorariów autorskich lub opłat należnych w razie poproszenia przez naruszającego o zgodę na wykorzystywanie praw własności intelektualnej, o którą chodzi” odzwierciedla jedynie *częściowo* rzeczywistą szkodę poniesioną przez danego właściciela prawa, a nie szkodę, której *rzeczywiście* doznał.

28. Bez rozstrzygania tu kwestii zasądzenia od naruszającego prawa własności intelektualnej odszkodowania o charakterze kary [9], wydaje mi się raczej bezsporne to, że krzywda – jak na przykład naruszenie dobrego imienia – może stanowić sama w sobie, przy założeniu jej udowodnienia, element rzeczywistej szkody poniesionej przez autora [10].

6 — Zobacz podobnie wyrok Sodiaal International (C-383/14, EU:C:2015:541, pkt 25).

7 — Podkreślenie moje. Wyraz „rzeczywisty” nie pojawia się w duńskiej, estońskiej, łotewskiej i niderlandzkiej wersji językowej art. 13 ust. 1 dyrektywy 2004/48. Niemniej zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału sformułowania użytego w jednej z wersji językowych przepisu prawa Unii nie można traktować jako jedynej podstawy jego wykładni lub przyznawać mu w tym zakresie pierwszeństwa względem innych wersji językowych. Przepisy prawa Unii należy interpretować i stosować w sposób jednolity w świetle wersji sporządzonych we wszystkich językach urzędowych Unii Europejskiej. W wypadku rozbieżności między poszczególnymi wersjami językowymi tekstu prawa Unii sporny przepis należy interpretować z uwzględnieniem ogólnej systematyki i celu uregulowania, którego stanowi on część (zob. podobnie wyrok Léger, C-528/13, EU:C:2015:288, pkt 35 i przytoczone tam orzecznictwo). Tymczasem w niniejszej sprawie wyraz „rzeczywisty” jest nie tylko obecny w niemal wszystkich wersjach językowych, ale także brzmienie przepisu czytanego jako całość (zob. tytuł A powyżej) i wykładnia celowościowa (zob. tytuł C poniżej) prowadzą do przyjęcia interpretacji, iż szkoda podlegająca naprawieniu stanowi szkodę *rzeczywiście* poniesioną.

8 — Artykuł 13 ust. 1 akapit pierwszy lit. b) dyrektywy 2004/48.

9 — Możliwość przyznania odszkodowania o charakterze kary wydaje się być kontrowersyjną kwestią w doktrynie. Według J.Ch. Galloux w wersji ostatecznej dyrektywy 2004/48 zrezygnowano z tego pojęcia. Jednak zdaniem tego autora nawet jeśli pojęcie stosowane przez dyrektywę wskazuje jedynie, że przy obliczeniu wysokości odszkodowania należy uwzględniać wartość rzeczywiście poniesionej szkody, obliczenie to nie musi „koniecznie się do tego ograniczać” (J.Ch. Galloux, „La directive relative au respect des droits de propriété intellectuelle”, *Revue trimestrielle de droit communautaire*, 2004, s. 698). Podobnie zob. Y. Benhamou, „Compensation of damages for infringements of intellectual property rights in France, under Directive 2004/48/EC and its transposition law – new notions?”, *International Review of Intellectual Property and Competition Law*, 2009, 40(2), s. 125, w szczególności s. 140, 143. Natomiast M. Buydens stanowczo krytykuje to podejście, powołując się na zasadę całkowitego naprawienia szkody, to znaczy naprawienia wszelkiej szkody, ale nic ponad tę szkodę (M. Buydens, „La réparation des atteintes aux droits de propriété intellectuelle”, w: *Actualités en droits intellectuels*, UB3, Bruylant, 2015, s. 407–434, w szczególności s. 408, 417). W opinii tego autora zastosowanie słowa „rzeczywista” w art. 13 ust. 1 dyrektywy 2004/48 przemawia za tym, że zasada ta została tam zawarta (op.cit., s. 411).

10 — Zobacz podobnie M. Buydens, „La réparation des atteintes aux droits de propriété intellectuelle”, w: *Actualités en droits intellectuels*, UB3, Bruylant, 2015, s. 407–434, w szczególności s. 416, 429; J.S. Borghetti, „Punitive Damages in France”, w: H. Koziol i V. Wilcox (Ed.), *Punitives Damages: Common Law and Civil Law Perspectives*, Tort and Insurance Law, Vol. 25, 2009, s. 55–73, w szczególności nr 26); a także P.Y. Gautier, „Fonction normative de la responsabilité: le contrefacteur peut être condamné à verser au créancier une indemnité contractuelle par équivalent”, *Recueil Dalloz*, 2008, s. 727, w szczególności nr 5.

29. Przewidziana w art. 13 ust. 1 akapit drugi lit. b) dyrektywy 2004/48 alternatywa wprowadza zatem kryteria oceny poniesionej szkody i nie ma na celu zmiany zakresu jej naprawienia.

C – *Wykładnia celowościowa art. 13 ust. 1 dyrektywy 2004/48*

30. Uważam wreszcie, że odmienna wykładnia, która prowadziłaby do wyłączenia krzywdy z zakresu naprawienia rzeczywiście poniesionej szkody, byłaby sprzeczna również z celami realizowanymi przez dyrektywę 2004/48.

31. Realizowane przez prawodawcę Unii Europejskiej cele zostały przedstawione w motywie 10 dyrektywy 2004/48. Zgodnie z tym motywem celem dyrektywy „jest zbliżenie systemów prawnych [państw członkowskich] w celu zapewnienia wysokiego, równoważnego i jednakowego poziomu bezpieczeństwa na rynku wewnętrznym".

32. Dla realizacji tego celu art. 3 ust. 2 dyrektywy 2004/48 przewiduje wyraźnie, że środki naprawcze powinny być „również skuteczne, proporcjonalne i *odstraszające* i stosowane w taki sposób, aby zapobiec tworzeniu ograniczeń handlu prowadzonego zgodnie z prawem i zapewnić zabezpieczenia przed ich nadużywanie" [11].

33. W tych okolicznościach niespójne byłoby wykluczenie z odszkodowania przyznanego właścicielowi praw własności intelektualnej zadośćuczynienia za jego krzywdę, w przypadku gdy zdecyduje się on dochodzić naprawienia poniesionej przez siebie szkody majątkowej na podstawie metody ryczałtowej przewidzianej w art. 13 ust. 1 akapit drugi lit. b) dyrektywy 2004/48.

34. Takie wykluczenie skutkowałoby bowiem unicestwieniem jakiegokolwiek skutku odstraszającego zasądzenia, ponieważ naruszający musiałby jedynie zwrócić na rzecz właściciela praw kwotę, którą byłby mu zobowiązany zapłacić, gdyby nie naruszył wspomnianych praw i która mogłaby być niższa niż rzeczywista szkoda. Takie odszkodowanie nie byłoby w konsekwencji zgodne z intencją prawodawcy Unii, aby zapewnić wysoki poziom ochrony praw własności intelektualnej.

35. Wobec takiego ograniczenia skuteczność ochrony mogłaby sama w sobie budzić wątpliwości. Skuteczność ta jest jednak jednym z celów realizowanych przez dyrektywę 2004/48 i powinna zostać zapewniona przez państwa członkowskie [12]. Jak bowiem słusznie zauważyła Komisja w uwagach na piśmie, w wypadku wykluczenia krzywdy skutki dla naruszającego będą takie same bez względu na to, czy wykorzysta utwór bez zgody, czy też postąpi zgodnie z prawem i wystąpi o udzielenie licencji [13].

VI – **Wnioski**

36. W świetle brzmienia art. 13 ust. 1 dyrektywy 2004/48, jego konstrukcji oraz realizowanych przez niego celów proponuję, aby Trybunał udzielił następującej odpowiedzi na przedstawione przez Tribunal Supremo (sąd najwyższy) pytanie prejudycjalne:

„Artykuł 13 ust. 1 dyrektywy 2004/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej należy interpretować w ten sposób, że osoba poszkodowana w wyniku naruszenia praw własności intelektualnej, która dochodzi odszkodowania z tytułu szkody majątkowej ustalonego na podstawie sumy opłat licencyjnych, honorariów autorskich

11 — Podkreślenie moje.

12 — Zobacz podobnie wyrok L'Oréal i in. (C-324/09, EU:C:2011:474, pkt 131).

13 — Uwagi Komisji, pkt 29.

lub opłat, które byłyby jej należne w razie poproszenia przez naruszającego o zgodę na wykorzystanie danych praw własności intelektualnej, może dodatkowo żądać zadośćuczynienia za wyrządzoną jej krzywdę”.